

Bernal, 12 de desembre de 1992

Estimat Matthew,

ara, en rellegir la teva estimada carta, veig que és del 22 de setembre!!! Gairebé no em puc creure que hagi passat tant de temps sense haver-te contestat, però és que realment he anat de cul des que vaig tornar de Barcelona: vaig traduir Tot casant la mare i d'altres històries del Gerald Durrell; Notícies del paradís de David Lodge; una selecció de contes d'en Kipling i, last but not least, uns 300 fulls del Middlemarch! N'hi ha per acabar boig, t'ho asseguro. No sé si ja t'ho havia comentat, però he estat traduint dos llibres alhora, tu. El Middlemarch al matí i successivament els altres a la tarda, com si hagués volgut dur a la pràctica el Successimultani d'en Pedroló...

El que diu à'Ernesto Sábato (no Sabater), que és un gran escriptor, per cert, és veritat: l'economia argentina, des que s'ha tornat "liberal", està matant de gana el poble. És cert, també, que a tot el món "desenvolupat" la cosa econòmica va de bòlit, i crec que tens raó que ni déu ni els econòmistes no hi entenen ni un borrall, del que tenen entre mans i, per això, de tant an tant, es produeix una explosió. Em sembla que la cosa més greu és que aquests sistemes se sustenten sobre la injustícia social, àa distribució desigual de la riquesa, que es concentra en unes poques mans, mentre l'altra gent s'han de fer fotre...

Noi, m'ha deixat escriuixit això que m'expliques d'en Rosenthal, a qui no conec personalment, però sí la seva traducció del Tirant a l'anglès (que la tinc) i espero que, un moment o altre, en Toni m'enviarà el seu llibre de poemes. Em sembla que has fet bé de deixar de fumar. Jo, per la meua part, no havia estat mai un gran fumador i, de més a més, vaig començar a fumar quan ja voltava la quarantena però deu fer cosa de tres o quatre anys vaig dir: prou, i no hi he tornat més. Ara, em dedico a caminar sis quilòmetres diaris, tot fent respiració a fons, i estic fit as a fiddle. No hi ha dubte que igualment ens hem de morir, però, com solia dir el meu pare, val més morir amb salut, no trobes?

És molt impressionant això de veure passar la mort tan a prop, sobretot quan les causes són tan absurdes, com ho pot ser una sobbedosi, la sida o el càncer. Com també ho és un accident..., que així va morir un gran amic meu, en Xavier Romeu, professor de filologia, escriptor, etc.

No crec pas que jo t'hagi portat sort, sinó que ho fas molt bé i per això t'han volgut retenir a l'AVUI, de la qual cosa me n'alegro molt. L'altre dia em va trucar en Toni i em va dir que havia vist una nota teva sobre El gall foll, que suposo m'hauràs enviat. També espero amb ànsia aquest text que sortirà a Cafè Central.

Quanta raó tens sobre ^{totes} ~~les~~ aquestes reflexions que et fas a l'entorn de les literatures dels països "underground", en podríem dir, i que, curiosament, tenen un ressò de les que jo feia fa uns quants anys (el 1975), quan vaig traduir, de l'anglès, però, una novel·la d'una escriptora txeca, Estiu a Praga, de Zdena Salivarova, com podràs veure si en llegeixes el pròleg que hi vaig fer. (És de Proa).

El Terenci no és sant de la meua devoció. Tanmateix, és possible que aquesta novel·la (?) tingui un cert interès per les zafarderies, ja que, segons que tinc entès, es fot del mort i de qui el vetlla, oi? No et gastis diners per enviar-me'l, si bé t'ho agraeixo molt; ja prou que fas enviant-me els teus llibres d'en Miller.

I, parlant de Miller, tot just ara he pogut començar de llegir el llibre de la Dearborn, que em va portar la Glòria (ja que en Toni l'hi va donar en comptes de treure'n fotocòpies). D'aquest sí que, si poguessis aconseguir un exemplar de l'edició de butxaca, podríem fer el canvi: jo t'enviaria el de tapa dura, i tu, l'altre. Respecte als altres títols que has de rebre de casa teua, diria que me'n fessis fer fotocòpies, per tal de no córrer el risc que es perdin pel correu. Els llibres que han de ser molt interessants són: Letters to Emil, New Directions, 1989; A Literate Passion: from the Letters of AN and HM, 1931-1953, Harcourt Brace Jovanovich, 1987 (que deu incloure les cartes que no figuren a l'edició de les cartes a AN), i també he vist que hi ha una edició més nova de Hamlet, de Capra Press, 1988. Penso escriure a una llibreria de Nova York, que s'especialitza en llibres de segona mà i esgotats, on la Glòria va trobar-hi els que et vaig fer fotocopiar, per veure si me'ls poden trobar.

La biografia de la Dearborn dona una imatge de Miller una mica més descarnada que no pas la de Ferguson, tot ressaltant els trets més negatius de la seva personalitat, oi? De la llista que em vas enviar, no recordo ben bé quins títols et deia que m'interessaven; però, en rellegir-la, hi trobo Face to Face (entrevista Georges Belmont); My Floating Life, A. Perlès i Stand Still Like the Hummingbird. Ah, gràcies per les fotocòpies de les pàgines que faltaven.

Em sap molt de greu que se n'hagi anat en orris el projecte del guió que tanta feina et va donar. És clar que ja està bé que t'hagis pogut embutxacar les virolles, però el creador sempre desitja veure l'obra acabada, oi? És com una mena de frustració, el que et queda. A mi m'ha passat amb la traducció de Jane Eyre, que, si bé me la van pagar, i fins i tot em van concedir un ajut del Ministeri de Cultura, resulta que l'editorial no la publicarà, perquè ja hi ha una altra traducció que treurà Proa molt aviat (si és que no ha sortit ja). Més frustracions: EUMO s'havia interessat per reeditar El temps dels assassins i, potser, Primavera negra. Doncs bé, ara em diuen que, arran de la crisi, han desistit de fer-ho. L'altra traducció que no troba editor és Els llibres de la meua vida, que vaig deixar a mans de Columna, però no sembla que s'acabin de decidir (i ja l'havien rebutjat Pòrtic i Ed. 62). Què hi farem?

Com has deixat anar la Désirée a París tota sola? Quant als "piropos", res! La pura veritat, i tu prou que ho saps, puta! Home, tu sí que exageres quan dius que no pots identificar-me amb un "senyor gran", doncs ho sóc, tot i que jo tampoc no m'hi sento. Però els seixanta-tres anys cronològics bé que els porto a coll, malgrat que, si no em miro al mirall, tinc la impressió de tenir-ne la meitat. I així em sento quan veig les perdiutes que corren per aquests verals. Ja saps que la carn argentina és famosa, a l'extrem que

Santiago Russinyol deia que a l'Argentina calia venir a fotre calés, fotre's les dones i fotre el camp! Però, txit!, no en diguis res a la Isabel ni a la Désirée, que, si no, aleshores sí que diran que sóc un "vell verd".

Ara vam tenir per aquí en Pujol, acompanyat d'una seixantena de comerciants i industrials. Van fer diverses activitats al Casal, la Victòria de los Angeles va cantar cançons tradicionals al Colón (el Liceu d'aquí), hi va haver una exposició d'en Tàpies i unes quantes collonades més. A mi em van trucar de la Generalitat per demanar-me una llista de personalitats de la intel·lectualitat argentina per celebrar una trobada amb d'altres de casa nostra, a la qual també em van invitar. Jo procuro escapolar-me d'aquestes coses, però, finalment, hi vaig anar. De Barcelona van venir la Marta Pessarodona i en Miquel de Palol, entre algun arquitecte i algun dissenyador. Després de la trobada, vam dinar tots amb en Pujol. Així és com acaben aquestes coses. La cosa hauria pogut ser interessant si haguessin vingut les persones que jo proposava, però tot va ser tan precipitat que no van poder, i va candre invitar a uns altres no tan importants.

Per escampar una mica la boira, el mes passat vam anar un cap de setmana amb la Isabel a Colònia, una ciutat de l'Uruguay, fundada pels portuguesos i després ocupada pels espanyols, que conserva l'arquitectura colonial més pura. Hi vam anar amb un altre matrimoni, que ell és català també, i ens ho vam passar molt bé, sobretot em va venir molt bé a mi que em vaig poder distreure una mica...

Com que ara comença l'estiu, pensàvem fer una escapada cap al sud, a Bariloche i San Martín de los Andes, passant per Neuquén, que és on viu el nostre fill, en Xavier, però no sé si ho podrem concretar. Finalment, potser només ens n'anirem uns dies a la costa, al mar, en un lloc que una cunyada hi té una caseta. Per cert que, com ja et devia explicar en Toni, en Xavier va ser a Barcelona només que un parell de dies i per això no et va poder veure. Però, tant ell com la seva germana, tenen moltes ganes de tornar-hi amb més temps, i espero que un dia no massa llunyà ho puguin concretar, i llavors us vindran a veure al barri de Sant Antoni (que es realitzi el vostre somni, colomins!)

Suposo que en acostar-se les festes de Nadal i cap d'any, la Désirée tornarà al teu costat. Si no, vés a buscar-la corrent, creu-me! Tots els de casa us desitgen unes felices festes, us envien petons i abraçades, juntament amb els que us envio jo ben de cor i amb tota l'estimació. Amunt i crits! Els moros que els mati déu, si no perquè els feia! I sod the goverment, all the goverments!